

LÄRARHANDLEDNING HUMAN NATURE ONLINE

Nedan följer fördjupning kring skolprogrammets innehåll och källmaterial samt förslag på hur det kan användas i skolundervisningen.

INNEHÅLL

Följ med in i en krackelerande shoppinggalleria överfull av konsumtionsvaror och se effekterna av våra resurskrävande vardagsbehov. Hur resurskrävande är egentligen kött-, teknik-, kläd- och skönhetsindustrin? Vilka effekter har resandet på klimatförändringarna? Kliv in i de dunkla kokongerna och ta er an teman som Att leva med saker, Massutrotning, Planetära gränser, Global rättvisa och Framtider. Hur har människans leverne historiskt sätt påverkat den biologiska mångfalden och jordens ekosystem? Finns det lärdomar vi kan få av naturen och världens urfolk? Hur kommer vår framtid bli och vad behöver vi göra för att leva hållbart?

Under en digital distansvisning utforskar elever, lärare och museipedagogen utställningen tillsammans via filmade sekvenser av dess olika delar.

UTSTÄLLNINGENS UPPLÄGG

Utställningen kan sägas ha 11 stycken avsnitt/områden/deltematik:

Gallerian

Allt hänger samman

Att leva med saker

Alternativa ekonomier

Naturen som kunskap

Global rättvisa

Att leva hållbart

Planetära gränser

Massutrotning

Hopp

Framtider

REKOMMENDERAT UPPLÄGG

Under ett skolprogram på 60 minuter hinner klassen inte gå igenom utställningens alla avsnitt och områden utan ett urval behöver göras. Urvalet kan läraren komma överens med museipedagogen om före programmet. Det kan exempelvis skilja sig mellan ett upplägg med fokus på ämnet Geografi och ett fokus på ämnet Slöjd.

Rådet är att välja maximalt sex stycken områden/teman/kokonger så tid finns för instruktion, övningar, frågor, sammanfattning och en avslutande diskussion.

Nedan finns tips på prioriterad ordning av de olika områden/teman/kokongerna:

1. Gallerian
2. Att leva med saker
3. Massutrotning
4. Planetära gränser
5. Global rättvisa
6. Framtider

De lärare och klasser som inriktar sig på slöjd och hantverk kan även välja avdelningen Naturen som kunskap.

De lärare och klasser som inriktar sig på Samhällskunskap, Handel och Ekonomi kan även välja avdelningen Alternativa ekonomier.

AVDELNINGARNAS INNEHÅLL OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Gallerian

Den krackelerande Gallerian berättar om människans konsumtion utifrån montrar och avdelningar om köttindustrin, onödiga köp, teknik, skönhetsprodukter, kläd- och textilindustrin, resande och fritidsintressen. Här rullar de onödiga köpen som "korvskärare i form av bläckfisk" samt en burk med "svensk luft" förbi på ett rullband. Vilket är det onödiga köpet som du har gjort?

Mobiltelefoner och teknisk apparatur kommer ständigt i nytt och det som en gång var nytt blir snabbt gammalt. Visste du att tillverkningsproceduren och resurserna som krävs för att producera en vit t-shirt av bomull är extremt stora?

Fram till pandemin reste vi som aldrig förr och beteendet var kanske inte det allra klimatsmartaste? Hur mycket har resandet gått ner under pandemin? Har det fått några effekter? Vad har pandemin mer medfört vad gäller omställning och global påverkan? Kan vi ställa om till ett hållbart samhälle? Vad visar det senaste året på?

Att leva med saker

Vad är det mest onödiga köpet du gjort?

Denna avdelning berättar om människors relation till saker och ting, bland annat utifrån affektionsvärde, minnen och nostalgi. Även aspekter som användbarhet, funktion, samlande och status diskuteras.

Slänger du lätt saker när de är lite trasiga? Eller lagar du? Återbrukar du?

I ett par montrar finns japanska boroplugg – trastextilier ursprungligen för fattiga människor från norra Japan som idag blivit hipa och kan säljas för tusentals kronor. I en annan monter hittas japansk kinsugi-porslin – metoden att förhöja en kantstött porslinskopp med en guldlagning.

Massutrotning

Under historien har människans jakt efter resurser och föda för överlevnad, utveckling och rent begär påverkat hennes värld och omgivning med förödande konsekvenser. I Nordamerika utrotades bisonoxarna närmast totalt när européerna och deras ättlingar kom till kontinenten och koloniserade den och tog över ursprungsgruppernas territorier. Runt om i världens olika ekosystem finns många olika slags former av så kallade toppdjur som har en mycket betydelsefull för att ekosystemen ska kunna fungera. Vargen är ett sådant toppdjur och om det tas bort riskerar hela ekosystemet att komma i obalans, vilket kan få drastiska effekter på andra arter, växter och den biologiska mångfalden i sin helhet.

Andra exempel på betydelsebärande arter och ekosystem är bisamhällen med dess betydelse för pollinering och Oceaniens korallrev som starkt påverkas av klimatförändringarna.

Bland inuiter i exempelvis Grönland härrör myten om Sedna och sensmoralen att inte jaga för mycket utan att människan behöver leva i harmoni och samklang med natur och djuren.

Finns det mer för exempel på utrotade eller utrotningshotade djur?

Planetära gränser

På flera håll i vår värld har människans konsumtion och jakt på resurser lett till att olika former av planetära gränser och värden passerats som i vissa fall aldrig kommer kunna dras tillbaka. Exempel finns dock på hållbara lösningar i såväl vår samtid som under historisk tid.

På Påskön (Rapa Nui) ledde omfattande klanstrider, kamp om resurser och skogsavverkningar och naturen och ön till stora delar kom att skövlas totalt. I andra änden finns exempel på för oss alternativa former av grödor som skulle kunna vara skonsammare och mer hållbara för vår värld: Kassava i Sydamerika och Karibien. Amarant i Centralamerika där grödan även hade koppling till aztekernas gudar och mytologi.

I Amazonas finns å andra sidan oroande exempel på utökad skogsavverkning. Ursprungsgruppers territorier och rättigheter naggas i kanten. Områden skapade för ny infrastruktur och odling av palmolja växer. Överlag har användning av biogödsel världen över haft negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden.

Utifrån ett framtidsperspektiv har ett lager skapats på Svalbard med kapslar av fröer från jordens alla hörn. Allt utifrån scenarier att vissa grödor kan komma att helt försvinna från vår jord om klimatförändringarna fortsätter på samma sätt. Hittills är det en stat som har frågat om den får återanvända sig av sina exemplar – Syrien.

Vad ska vi göra för att inte nå över gränserna inom fler områden?

Global rättvisa

På flera håll världen över har människans, staters och olika företags jakt på resurser och konsumtion lett till konflikter med andra människor, folkgrupper, aktivister mfl:

Svensk gruvindustri den svenska statens konflikt med samiska grupper.

Gruvbrytning av kobolt i Kongo som medfört våldsamma inbördeskonflikter om resurser och ekonomi.

I Mikronesien riskerar sjönavigeringsinstrument och uråldrigt hantverk och kunskap gå förlorade på grund av klimatpåverkan och höjda havsnivåer.

Under de senaste decennierna har medvetenheten om människans konsumtion, klimatförändringarna och tankarna om ett hållbart samhälle ökat. Mycket behöver göras på flera olika plan. Greta Thunberg och Fridays for future är ett exempel på vad individen tillsammans med andra kan göra för att skapa förändringar.

Framtider

Lek med tanken: hur ser Sverige ut 2050 då vi blivit fossilfria? Vilka förändringar gjorde vi?

Slutade vi med kol? Började Lego göra sina bitar av ett mer hållbart material? Minskade vi vårt resande med flyg?

Hur ska vi leva hållbart samtidigt som vi behöver använda jordens resurser för att överleva, få bränsle, energi och material för att hålla i gång vårt samhälle, få stadiga inkomster, handla, hålla i gång vår ekonomi, välfärden och skapa arbetstillfällen?

Vad behöver stater göra? Företag? Vad behöver vi göra i Sverige? Vad behöver du?

Övriga utställningsavdelningar:

Alternativa ekonomier

Behöver vi förändra vårt ekonomiska system på något sätt för att kunna leva mer hållbart?

Hos ursprungsgrupper vid den nordamerikanska nordvästkusten finns traditioner av gåvokulturer och fenomenet potlach.

Hur ska vi leva hållbart samtidigt som vi behöver använda jordens resurser för att överleva, få bränsle, energi och material för att hålla i gång vårt samhälle, få stadiga inkomster, handla, hålla i gång vår ekonomi och skapa arbetstillfällen?

Naturen som kunskap

Vad kan vi lära av naturen för att leva mer hållbart? Vad visar forskning på kiselalger? Kan vi använda oss av mer hållbara material när vi skapar förbrukningsvaror och kläder? Samlingar och föremål visar klädesplagg gjorda av hampa, raffia eller tarmskinn från djur. Numera produceras regnponchos gjorda av potatisskal.

Hopp

Hur känner ni inför framtiden och denna stora fråga?

Många känner hopplöshet, sorg och vrede över världssituationen.

Historien visar dock också att människan tillsammans lyckats med ofantliga bedrifter.

Hopp finns! Men vi behöver agera!

ARBETSMATERIAL OCH LEKTIONSPLANERING

Inför ett eller efter ett Online-program

Det digitala museibesöket förbereds förslagsvis väl med en introduktion till Världskulturmuseerna och dess museer, samlingar, utställningar och uppdrag:

[Världskulturmuseerna - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://varldskulturmuseerna.se)

Filmer om Världskulturmuseerna och deras museer och samlingar hittas här:

<https://www.youtube.com/user/varldskulturmuseet>

Lärare och klass uppmanas att på egen hand lära sig om Världskulturmuseerna och Etnografiska museet eller Världskulturmuseet före skolprogrammets start. Detta kan de göra genom att titta på webbsidan eller på någon eller några av de filmer om museerna som finns på Youtube:

[Besök Etnografiska museet](#)

[Världskulturmuseet](#)

[Våra museer i Stockholm och Göteborg](#)

I och med skolundervisning om klimatfrågan, hållbarhet, konsumtion och människans påverkan på jordens resurser kan fördelaktigt Världskulturmuseernas digitala lärplattform Human Nature Skola användas. Den digitala lärresursen utgår ifrån utställningens tematik och innehåll och har ingångar från närmast alla skolämnena. Efter det digitala skolprogrammet fungerar likväl Human Nature Skola väl för fördjupning och efterarbete. Via plattformen hittas även mer information om utställningen i form av text och bilder: <http://humannatureskola.se/>

[Klickbara bilder Human Nature skola och Allt har en historia!](#)

Berör det digitala besöket historieämnet och undervisning om handel, kolonialism, migration och kulturmöten finns ett stort omfång av lärmaterial om dessa teman i Världskulturmuseernas digitala lärplattform Allt har en historia. Världshistorien genom Världskulturmuseerna.

<https://www.varldskulturmuseerna.se/allt-har-en-historia/>